

Z OBSAHU	Kříž, zjevení milosrdného Boha. Homilie papeže Františka z Květné neděle	04
	Mučedníci nacismu: P. Jakob Gapp a P. Engelmar Unzeitig	07
	Svědectví pravdě a spravedlnosti. Co Církev učí o mučednictví	08
	Primárky 2016 a rebelie proti establishmentu	12

TRADICE OTCŮ

Z velikonoční homilie biskupa Melitona ze Sard († před 190)

Proroci předpověděli mnoho o velikonočním tajemství, kterým je Kristus. *Jemu bude sláva na věčné věky. Amen.* Přišel z nebe na zem kvůli trpícímu člověku. Toho si oblékl v panenském lůně a jako člověk přišel na svět. Skrze tělo podrobené utrpení na sebe vzal utrpení trpícího člověka a tělesná utrpení zničil. A duchem, který nemohl zemřít, usmrtil vražednou smrt.

Byl přiveden jako beránek a zabit jako ovce. Vysvobodil nás z poddanství světa jako z Egypta a zachránil nás z ďábelského otroctví jako z ruky faraónovy. Pečetí vlastního Ducha označil naše duše a pečetí své krve údy našeho těla.

Kristus je ten, který zahanbil smrt a ďábla zanechal v nářku jako Mojžíš faraóna. On je ten, který zasadil ránu nepravosti a nespravedlnost odsoudil k neplodnosti tak jako Mojžíš Egypt. Kristus je ten, který nás vyrval z otroctví ke svobodě i z temnoty ke světlu, ze smrti k životu, za tyranie k věčnému království. Učinil z nás nové kněžstvo a lid vyvolený navěky. Kristus je velikonoční Beránek naší spásy.

Kristus je ten, který v mnohých mnoho vytrpěl... Kristus je ten, který se v Panně stal člověkem, který byl pověšen na dřevo a pohřben do země, který vstal z mrtvých a vystoupil do výšin nebes.

Kristus je ten nový beránek, který neotevřel ústa, ten beránek zabitý, narozený z Marie, krásné ovečky. On je ten, který byl vyhnán ze stáda a vlečen na porážku, který byl večer obětován a v noci pohřben; ten, kterému nebyly na dřevě zlámány kosti a pod zemí se nerozpadl v prach; ten, který vstal z mrtvých a vzkřísil člověka z nejhlubšího hrobu.

Mistr Bertram: Apokalypsa, detail (1380). Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Oběť pravá a dokonalá

Mám tendenci nedůvěřovat a pochybovat. Tím méně věřit snům, protože většina těch, které se mi zdají, jsou holé nesmysly. Jenže před několika dny jsem měl sen natolik zvláštní, že mi to zkrátka nedá. V tom snu jsem byl účastníkem jakéhosi semináře nebo kongresu. Zkoumali jsme jakýsi bohatě iluminovaný středověký graduál a jakýsi vysoký starý muž (nikoli nepodobný Svatému otci Benediktu XVI.) nám ukazoval a vysvětloval jednotlivé značky, symboly a noty. A jasně jsem viděl a slyšel slova NOBIS ALTARE VERUM VIDERE DONA. Dál jsme se nedostali, protože bylo ráno a manželka mne přišla vzbudit.

A tak teď chodím a přemýšlím, kde a hlavně proč se mi ta slova ve snu zjevila. Nejsem žádný latiník, přeloženo to znamená něco jako – dej nám /s/patřit /na/ pravý oltář. Proč?

Po celé zeměkouli, od egyptských a jihoamerických pyramid, přes Stonehenge a menhiry, falické kameny v daleké Asii i prapodivné kamenné útvary kdesi v Polynésii, se vyskytují kultovní místa. Stopy toho, že od nejstarších civilizací lidé vynakládali často doslova nadlidskou námahu (terasa v Balbeku, sochy na Velikonočním ostrově), aby z co možná nejpevnějšího materiálu vytvořili něco, co by je přesahovalo. Pohled a účast na dění okolo těchto míst zřejmě lidi od nejstarších dob naplňovaly něčím podstatně významnějším, než byly plné žaludky, oděv a obydlí v jeskyni. Oběti, které byly jistě na všech těchto místech nejrůznější formou přinášeny, dotyčná společenství lidí směřovaly k Tomu, co později pro nás svatý Jan v prologu evangelia nazývá Slovo.

Dokončení na str. 3

Kardinál Dominik Duka OP, Missa Chrismatis 24. 3. 2016
Foto: © Martina Řehořová / Člověk a víra

Papež František podpořil irácké křesťany

Ve dnech 1. až 4. dubna navštíví italská větev papežské nadace Kirche in Not křesťany v Arbílu, hlavním městě iráckého Kurdistánu. Jedním ze členů delegace je biskup středoitalského Carpi, mons. Francesco Cavina, jehož prostřednictvím papež František do Iráku posílá osobní finanční dar a liturgická roucha. V doprovodném listě Petřův nástupce děkuje za iniciativu papežské nadace, která je „znamením přátelství, církevního společenství a blízkosti četným bratrům a sestrám“. Papež vyjadřuje hlubokou bolest nad soužením iráckých křesťanů, která nás všechny vyzývá k obhajobě nezcizitelného práva každého člověka na svobodné vyznání víry. Svatý otec vybízí, abychom nezapomínali na pronásledované křesťany, jejichž „odvážné a trpělivé svědectví je pro celou církev výzvou, aby opětovně odhalila pramen velikonočního Tajemství a čerpala z něj sílu a světlo pro nový humanismus“.

O slavnosti svatého Josefa zažilo křesťanské společenství v Arbílu radostnou událost: čtyři syrsko-katoličtí seminaristé přijali jáhenské svěcení. „Jsou to všichni uprchlíci z města Karakoš a pomáhají v uprchlickém táboře Ankawa v Arbílu, kde se shromáždilo více než tisíc rodin. Jsou nejenom darem pro diecézi, ale také povzbuzením pro lidi. To, co si prožili, je vychovalo k horlivosti pro církev,“ říká don George Jáhola z mosulské diecéze, který vedl jejich přípravu.

RaVat

Útoky na rodinu jsou horší než ty v New Yorku, Paříži a Bruselu

Kardinál Dominik Duka na závěr kázání na Zelený čtvrtek v pražské katedrále při Misse Chrismatis vyzdvihl nenahraditelnou roli rodiny. Odmítl stavět na piedestal kulturu rozkoše a sobectví. Zároveň poprosil všechny kněze, aby podpořili Národní pochod pro život, který se bude konat v sobotu 2. dubna v Praze.

Podle kardinála je úsilí rodin „prakticky denně pošlapáváno – na nejvyšších místech, kde se tvoří zákony. Proti veškeré logice chceme postavit na piedestal hledání rozkoše a sobectví a nevěšme si jedné skutečnosti: Kde se naučím vyslovit ono oslovení Boha *Otče náš*? Tam, kde mám tátu. Kde se naučím mariánské zbožnosti? Jenom tam, kde vím, co to znamená říct mámo, maminko. (...) Chceme dopustit, aby člověk, stvořený jako muž a žena, jako otec a matka, se ztratil z povrchu země? Nebude-li rodina, nebude Církev.

Největší nebezpečí... je právě v tom, že pácháme sebevražedný atentát jako společnost, kdy vlastně neuznáváme rodinu, neuznáváme otce a matku. Pak nemůžeme hlásat, že Ten, který je, je naším Otcem. Že Ten, který je, jak napsal prorok Izaiáš: ‚I kdyby na tebe vlastní matka zapoměla, já na tebe nezapomenu.‘ Pak se Bible stane knihou němou. Pak se stane němou celá naše kultura a naše civilizace.“

<http://www.dominikduka.cz>

Syrský arcibiskup o bruselském krveprolití: Evropa sklízí, co zaslala

Při atentátech v Paříži a nyní také v Bruselu platí nevinní civilisté za to, co mocné evropské kruhy zasely v posledních letech v Sýrii a Iráku, komentuje syrsko-katolický arcibiskup Jacques Behnan Hindo pro agenturu *Fides* tragické události v hlavním belgickém městě. Pastýř syrsko-katolické eparchie v Hasace-Nisibi na samém severovýchodě Sýrie uvažuje nad zásadní zodpovědností evropských a západních lídrů, ovlivňovaných krátkodobými egoistickými zájmy.

„Evropští vládcí – a vůbec celý Západ – se už celá desetiletí přednostně orientují na Saúdskou Arábii a emiráty Arabského poloostrova. Dali tak těmto zemím možnost, aby v Evropě, včetně Belgie, financovaly mešity, kde se hlásá wahhábismus, ideologický základ všech džihádistických skupin. K tomu všemu došlo kvůli naprostému převládnutí ekonomické logiky a miliardovým kontraktům s vlastníky ropy,“ vysvětluje arcibiskup Hindo. Podle syrského pastýře je také odpověď na migrační krizi příznakem slabosti a zmatku, ve kterých se ocitlo evropské vedení: Evropa si sama zvolila, že se stane rukojmím Turecka. „Chápu evropské obtíže, ale rád bych poznamenal, že uprchlíci přijatí Evropou v loňském roce nepřesahují dvě desetiny procenta jejího celkového obyvatelstva, zatímco v tak malé zemi jako Libanon počet uprchlíků odpovídá polovině místních obyvatel. Mám rovněž pochopení pro slzy evropské komisařky pro zahraniční politiku, nicméně upomínám, že v Sýrii jsou už pět let vyvražďovány tisíce muslimů a křesťanů, žen, mužů i dětí, pro které nikdo nepláče,“ uzavírá arcibiskup syrské Hasaky.

RaVat

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz nebo na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClaritatisMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Prohlášení řeckokatolických biskupů k situaci na Ukrajině

Učiňme Rok milosrdenství realitou i na Ukrajině! Tuto výzvu obsahuje prohlášení Stálého synodu Ukrajinské řeckokatolické církve, které přibližuje situaci v zemi. Text vydali biskupové po setkání s papežem Františkem, k němuž došlo 5. března.

Prohlášení, pod nímž je podepsaný například čelný představitel ukrajinských řeckokatolíků Svjatoslav Ševčuk, přibližuje pohled tamější církve na situaci v zemi. Na čtyřech stránkách popisuje současnou válku, její příčiny i důsledky, a žádá o mezinárodní i církevní pomoc.

Jak uvádí prohlášení, dva roky trvající válka si vyžádala již téměř 10 tisíc obětí (podle oficiálních odhadů, neoficiální jsou vyšší), způsobila zranění a zmrzačení desetitisícům lidí a postihla pět milionů lidí, z nichž se polovina stala uprchlíky. Důsledkem je také rostoucí humanitární krize a „posttraumatický šok“.

Prohlášení také odsuzuje porušování lidských práv v zemi a připomíná věrnost ukrajinské církve papeži během komunistického pronásledování. Zmiňuje působení křesťanů, kteří aktivně podporují odpuštění a mír. Skutečného míru však lze dosáhnout „jedině tehdy, až ustane invaze a skončí se válka.“ Text končí výzvou ke změně současné situace: „Dost bylo tohoto utrpení! Je možné mu předejít. Je možné z něj uzdravit. Učiňme rok milosrdenství realitou i na Ukrajině!“

TS ČBK

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>.

Dokončení ze str. 1

Potřeboval bych, aby nějaký moudrý a učený teolog pregnantně vyjádřil to, že my, křesťané, jsme v této odvěké snaze lidí dotknout se věčnosti a obsáhnout mysterium tohoto Logu došli působením Ducha Svatého nejdál. A že na rozdíl od jiných monoteistických i dalších náboženství je právě tento aspekt jedním z hlavních a jediný zcela racionální důvod, proč přijmout katolickou víru. Potřeboval bych, aby někdo lépe stylizoval skutečnost, že Kristus je zároveň Bohem, věčným Knězem, Oltářem i Obětí. A že účastí na eucharistii se i my stáváme dokonalou a živou obětí (viz 4. eucharistická modlitba). Naše hmotné oltáře i onen věčný nebeský oltář se skrze křesťanskou bohoslužbu nejdokonaleji přiblížily.

Je tu ovšem jedno ale! Žijeme ve 21. století, v podstatě bychom měli být na vrcholu dosavadního vývoje lidské civilizace. Podíváme-li se však okolo, znejistíme při hledání odpovědi na otázku, jaké oltáře dnes lidé vyhledávají, jaké oltáře dnes staví, jaké oběti a jakým „božstvům“ dnes lidé přinášejí. Lépe řečeno, na jaké oltáře mají upřený zrak: Je to televizní obrazovka? Reklama na bilboardech? Výplatní páska či zůstatek na bankovním účtu? Chůze po červeném koberci na výsluní davu? Asertivita za každou cenu? Naše evropská civilizace tragicky a možná nezvratně ztrácí pohled na svůj transcendentní rozměr, ztrácí pohled na oltář. A následky jsou kruté. Mimo jiné také válka s terorismem, které jsme svědky a bohužel už i účastníky, je toho důsledkem.

Politici řeční a radí se o všem možném. A zavrhnou, dál zasypávají a vymývají z paměti lidí (*demnatio memoriae*) jedinou cestu, jak z bryndy – prostou, jasnou a přímou. Protože proti teroru nás neubrání ani armáda, ani policie, ani tajné služby, ale křesťanská Evropa. Pojem, který se dnes již bojíme jen vyslovit. Kámen, který stavitelé (Evropy) zavrhl, stal se (opět) kamenem nárožním (Žl 117). Všichni o něj zakopáváme, teče krev nevinných mrtvých a raněných a slepí vedou slepé (Lk 6,39), jako na tom světově známém obraze Pietera Brueghela staršího. Když jsem byl malý, mnozí kolemjdoucí na Karlově mostě v Praze před hlavním křížem smekali klobouky nebo se pokřičovali. Dnes jsou na tomto místě prodáváči suvenýrů a tabulky vysvětlující americkým turistům nápis v hebrejštině. Je to symptomatičké a nevím, jestli je právě toto pokrok. Ergo dona nobis omnium Domine, ut altare tuum verum semper videamus. Amen.

MUDr. Jan Toman, praktický lékař pro děti a dorost

SLOVO KNĚZE

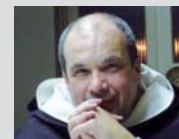
Milí příznivci *RC Monitoru*. Píšu tyto řádky den po útocích v Bruselu a v předvečer Velikonočního tridua. Jidášova zrada a smyčky temnot stahujících se kolem Ježíše nacházejí své repliky v každé době – i v té naší. Evropa zapomněla na Krista. Politickým elitám bylo zatěžko přihlásit se ke křesťanství, které kultivovalo a povznoslo všechny evropské národy. Raději rozehrály geopolitické šachy s vidinou snadného zisku na Blízkém Východě. Dostaly však mat.

Nastává tedy vláda temnoty. Multikulturní dveře do Evropy jsou pyšně otevřené a monokulturní islám jimi prochází jako po másle, aby nás po dobrém či po zlém vyučil „pravému“ náboženství. Evropský prostor, po tisíciletí hájený statečnými křesťany před dobovačnými muslimy, se dnes dává stoupencům Mohameda všanc. Vlivní státníci Západu nejenže nečelí pronikání islámu do Evropy, oni ani nemluví o rizicích a nebezpečích v islámu skrytých, pokud o nich vůbec vědí.

Na konci Třídenní září světlo. Kristus vstal z mrtvých a žije. To je radostná zpráva a to je i naše naděje. *V něm byl život a ten život byl světlem lidí. To světlo svítí v temnotě a temnota ho nepohltila (Jan 1,4–5). Jedině přihlášení se a návrat k Ježíši Kristu může Evropu zachránit. Jiná cesta není. Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne (Jan 14,6).*

Proto má dnes takovou cenu evangelizace a vydávání osobního svědectví o Vzkříšeném. Kdo žije v osobním vztahu a jednotě s Pánem, nemusí se ničeho bát a je zachráněn. Pán je pak jeho světlem a silou i při obraně slabších, v obraně rodin, v obraně kultury a víry a v obraně vlasti a národa. A i když při této obraně padne – padne do Otcovy náruče. Chvála Kristu. Požehnané Velikonoce.

fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP, rektor baziliky a strážce hrobu svatě Zdislavy

KŘÍŽ, ZJEVENÍ MILOSRDNÉHO BOHA

Homilie papeže Františka při liturgii Květné neděle

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

„Požehnaný, který přichází ve jménu Páně“ (srov. Lk 19,38), povolával jeruzalémský zástup, když vítal Ježíše. Vzali jsme toto nadšení za své a pozvednutím palmových a olivových ratolestí jsme vyjádřili chválu, radost a touhu přijmout Ježíše, který k nám přichází. Ano, tak jako přišel do Jeruzaléma, přeje si vstoupit do našich měst a našich životů. Stejně jako v evangeliu, sedě na oslátku, přichází k nám pokorně, ale „ve jménu Páně“: mocí svojí božské lásky odpouští naše hříchy a smiřuje nás s Otcem a s námi samými.

Ježíš je potěšen lidovým projevem sympatií a když na něj farizeové pokřikují, aby zakázal dětem i ostatním provolávat mu slávu, odpovídá: „Budou-li oni mlčet, bude křičet kamení“ (Lk 19,40). Nic nemohlo zastavit nadšení z Ježíšova příjezdu; nic nám nezabrání nalézt v něm pramen naší radosti, pravé radosti, která zůstává a obdařuje pokojem, protože jedině Ježíš nás zachraňuje z osidel hříchu, smrti, strachu a smutku.

Zřekl se sám sebe

Dnešní liturgie nás však učí, že Pán nás nezachránil triumfálním příjezdem nebo mocnými divy. Apoštol Pavel v dru-

hém čtení shrnuje průběh vykoupení dvěma slovesy: „zřekl se“ a „ponížil se“ (Flp 2,7.8). Tato dvě slovesa nám říkají, do jaké krajnosti zašla Boží láska k nám. Ježíš se *zřekl sám sebe*, odepřel si slávu

**Je-li tajemství zla propastné,
pak realita Lásky, jež jej
prostupuje, je nekonečná,
sahá až do hrobu a pekel
a bere na sebe veškerou
naši bolest, aby ji vykoupila,
vnesla světlo do temnot,
život do smrti a lásku
do nenávisti.**

Božího Syna a stal se Synem člověka, aby byl ve všem solidární s námi hříšníky, on, který je bez hříchu. A nejenom to, žil mezi námi s „přirozeností služebníka“ (v. 7), nikoli krále či knížete, nýbrž služebníka. *Ponížil se*, a zdá se, že hlubina jeho pokory, kterou nám ukazuje Svatý týden, je bezdná.

Prvním skutkem této lásky projevené „až do krajnosti“ (Jan 13,1) je mytí nohou. „Pán a Mistr“ (Jan 13,14) se sklání až k nohám učedníků, což dělali pouze služebníci. Svým příkladem nám ukázal, že potřebujeme být dostiženi jeho láskou, která se k nám sklání; nemůžeme se bez ní obejít, nemůžeme milovat, aniž bychom se nejprve sami nechali milovat od něho, aniž bychom zakusili jeho zaskakující něhu a aniž bychom akceptovali, že opravdová láska spočívá v konkrétní službě.

Byl učiněn hříchem

To je však pouze začátek. Pokoření, které Ježíš podstupuje, zachází do krajnosti o Velikonocích. Je prodán za třicet stříbrných a zrazen polibkem učedníka, kterého vybral a nazval přítelem. Skoro všichni ostatní utečou a opustí jej; Petr jej na chrámovém nádvoří třikrát zapře. V hloubi ponížen výsměchem, bitím a plivanci trpí na svém těle kruté násilí: rány, bičování a trnová koruna mění jeho tvář k nepoznání. Snáší také potupy a hanebný rozsudek náboženských a politických představitelů: *je učiněn hříchem a uznán za nespravedlivého*. Pilát jej potom posílá k Herodovi, který jej navrací zpět římskému vládci. Jsou mu upřena všechna práva a Ježíš na vlastní kůži zakouší také lhostejnost, protože nikdo na sebe nechce vzít odpovědnost za jeho úděl. Myslím na množství lidí, marginalizovaných a uprchlíků, za jejichž úděl mnozí nechtějí přijmout odpovědnost.

Zjevil pravou Boží tvář

Zástup, který jej ještě před nedáv-
nem oslavoval, nyní namísto slávy volá po jeho odsouzení, a dokonce upřednostňuje, aby byl namísto něho osvobozen vrah. Tak dochází k jeho usmrcení ukřižováním. Je to nejbolestnější a nejhanebnější smrt, vyhrazená zrádcům, otrokům a nejhorším zločincům. Osamocení, výsměch a bolest nejsou ještě vrcholem jeho zdeptanosti. Aby byl s námi ve všem soli-

dární, zakusí na kříži i tajemnou opuštěnost Otcem. V osamocení se však modlí a odevzdává se: „Otče, do tvých rukou poroučím svého ducha!“ (Lk 23,46). Když visí na kříži, čelí kromě výsměchu ještě poslednímu pokušení. Je provokován, aby sestoupil z kříže, přemohl zlo silou a ukázal tvář mocného a nepřemožitelného boha. Ježíš však právě zde, na vrcholu svého zdeptání, zjevuje pravou Boží tvář, kterou je milosrdenství. Odpouští těm, kteří jej ukřižovali, otevírá bránu ráje kajícímu lotrovi a pohne srdcem římského setníka. Je-li tajemství zla propastné, pak

realita Lásky, jež jej prostupuje, je nekonečná, sahá až do hrobu a pekel a bere na sebe veškerou naši bolest, aby ji vykoupila, vnesla světlo do temnot, život do smrti a lásku do nenávisti.

Jednání Boha, který se kvůli nám nechal zdeptat, nám může připadat značně vzdálené, protože je nám zatěžko zapomenout sami na sebe, byť nepatrně. Bůh nás přichází zachránit a jsme povoláni zvolit si jeho cestu: cestu služby, daru a zapominání na sebe. Můžeme se vydat na tuto cestu, zastavit se v těchto dnech a hledět na Kříž, na tuto „kated-

ru Boha“. Často se během tohoto týdne dívejme na tuto „Boží katedru“, abychom se naučili pokorné lásce, která zachraňuje a dává život, a tak se zříkali sobectví a neusilovali o moc a slávu. Ježíš nás svým ponížením vyzývá, abychom se ubírali jeho cestou. Pohlédme na něho, prosme o milost chápat alespoň něco z tajemství jeho zdeptání podstoupeného za nás a mlčky rozjímejme o tajemství tohoto Týdne.

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezilitulky redakce)*

„BUĎTE MILOSRDNÍ, JAKO JE MILOSRDNÝ VÁŠ OTEC!“ (LK 6,36)

Vrcholným projevem Boží lásky k člověku je milosrdenství.

Také naše bližinská láska se po vzoru Otce má projevovat skutky milosrdenství.

Kdo z nás by neusiloval o vlastní zdokonalení? Těžko by se takový člověk našel. Filosofie nazývá tento proces uskutečněním potenci, možností. Bůh, k jehož obrazu jsme stvořeni, je *actus purus*, čirý kon, jak to překládá čeština před 150 lety. Dnes bychom řekli, že Bůh je naprosté uskutečnění. V něm není nic nerozvinutého, nic v možnosti. Kupříkladu v semínku je rostlina teprve v potenci, čeká na příhodné podmínky, aby se její možnost uskutečnila.

Ovšem ne každý vidí sebezdokonalení stejně. Někteří se snaží zdokonalit objem a obsah své peněženky, své požitky, ať gurmánské, venerické, nebo ušlechtlejší, jiní dávají průchod své touze po moci, kariéře, osobní prestiži a zase jiní investují třeba do svého vzdělání. A zase jiní spatřují svou dokonalost v nicnedělání apod. Avšak tohle všechno stěžejně naplňuje Ježíšovu výzvu nebo spíše příkaz: „Vy však buďte dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec.“ (Mt 5,48)

Máme-li být poslušni této Ježíšovy výzvy, pak nejprve uvažujme, v čem zá-

leží Boží dokonalost, kterou máme následovat. Třeba mocní tohoto světa by rádi měli podíl na Boží vševědouce, o každém by rádi zjistili co možná nejvíce, když vědět znamená ovládat. A tak žijeme v důvěrném společenství s odposlechy a jinou šmírovací technikou. Někdo by chtěl Boží všemohoucnost a další, možná stále titíž, touží po Boží všudypřítomnosti. Také proto se podporuje rozvoj techniky nejrůznějšího druhu. Oslnění mnoha dosud neslýchanými možnostmi snad ani nepřikládáme dostatečnou důležitost Janově „definici“ Boha: „Bůh je láska.“ (1 Jan 4,6)

Zpívat o milosrdenství Pána

To je dokonalost, kterou můžeme, ba jsme povinni následovat. U svatého Matouše Ježíš uvádí svá výše zmíněná slova o následování dokonalosti Boha výroky: „Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují. Tak budete syny svého nebeského Otce, neboť on dává vycházet svému slunci pro zlé i dobré a sesílá déšť spravedlivým i nespravedlivým.

Jestliže tedy milujete ty, kdo milují vás, jakou budete mít odměnu? Copak to nedělají i celníci? A jestliže pozdravujete jen své bratry, co tím děláte zvláštního? Copak to nedělají i pohané?“ (Mt 5,44–47) U svatého Lukáše na paralelním místě čteme: „Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec!“ (Lk 6,36)

Vrcholným projevem Boží dokonale uskutečněné lásky vzhledem k člověku je tedy milosrdenství, které rozdílí dobra nezávisle na mravních kvalitách dotyčného, ba, jak říká svatý Tomáš, jeho defekty odstraňuje. Svatý Pavel píše: „... byli jsme s Bohem usmířeni smrtí jeho Syna v době, kdy jsme s ním byli ještě zneprátení...“ (Řím 5,10)

To dobře pochopila svatá Terezie z Lisieux, podle kardinála Schönborna nejlepší vykladatelka svatého Tomáše, hned na první stránce svých *Dějin duše*: „Budu dělat jen jednu věc: Začnu zpívat o tom, co musím opakovat navěky, o milosrdenství Pána.“

Někdejší apoštolský nuncius v naší vlasti Giovanni Coppa v jedné ze svých

přednášek citoval svého oblíbeného velkého církevního učitele svatého Ambrože: „A sedmého dne Bůh odpočinul od svých prací, protože konečně stvořil někoho, komu bude moci odpustit hříchy.“ Jak učí církevní Otcové, potřeboval Bůh na odpuštění i jediného hříchu použít více své moci než na stvoření celého vesmíru.

Boží milosrdenství se v čase uskutečnilo na Kříži. Nelze v tomto článku rozebírat různé teorie vykoupení, ale úděsná smrt Ježíše Krista volá, abychom též my jako on odstraňovali defekty druhých ať tělesné, nebo duchovní. Nemůžeme sice odpouštět hříchy jako Bůh, ale jistě patří k nejtěžším projevům milosrdné lásky trpělivě snášet od druhých bezpráví a odpouštět urážky spáchané vůči nám.

Bázeň Boží

Ovšem milosrdenství lze projevovat pouze těm, kdo o ně stojí. Panna Maria ve své písni *Magnificat* (Lk 1,46–55) velkou měrou opěvuje Boží milosrdenství, ale pouze vůči těm, kdo mají bázeň před Bohem: „Jeho jméno je svaté a jeho milosrdenství trvá od pokolení do pokolení k těm, kdo se ho bojí. Mocně zasáhl svým ramenem, rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně. Mocně sesadil z trůnu a ponížené povýšil, hladové nasycil dobrými věcmi a bohaté propustil s prázdnou. Ujal se svého služebníka Izraele, pamatoval na své milosrdenství...“ Nacházíme zde krásné antitetické paralelismy, v nichž se oslavuje Boží milosrdenství vůči poníženým a hladovým, ale „tvrdý“ postup vůči mocným a bohatým, což tady jsou synonyma pro pýchu.

Podle svatého Tomáše dar Ducha Svatého bázeň Boží (srov. Iz 11,2) zdokonaluje ctnost naděje, protože nás chrání před opovržlivostí. Také rozvíjí ctnost umírněnosti tím, že vede člověka, který se obrátil k Bohu, aby se vyhýbal hříchu. Podle svatého Augustina je dar bázně Boží spojen s prvním blahoslavenstvím chudých v duchu, kteří odpoutali své srdce od lnutí ke světským požitkům. Tento dar však nemá nic společného se světským strachem neboli lidskými ohledy ani otrockým strachem ze ztracení. Je to synovská bázeň před milujícím Otcem, jež působí, že se obáváme ho urazit.

Je to posvátné chvění před velkolepým Božím majestátem, před nímž se v úžasu třesou nebeské zástupy, jak vyznává preface: „*tremunt potestates*“ („třesou se mocnosti“).

I my věřící jsme v nebezpečí, že ztratíme Boží bázeň, když Boha nevidíme, zato vidíme lehkovážné zesvětštělé davy, které si spokojeně užívají, jako by Boha nebylo. Z výše uvedených pohledů se jeví jako nešťastné, že by někdo mohl spojo-

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

... měl jsem hlad, a dali jste mi najíst, měl jsem žízeň, a dali jste mi napít; byl jsem na cestě, a ujali jste se mě, byl jsem nahý, a oblékli jste mě; byl jsem nemocen, a navštívili jste mě...

vat právě probíhající Rok milosrdenství s očekávaným oficiálním dokumentem, který má shrnovat závěry poslední synody o rodině, během níž se projevila snaha zrelativizovat závaznost šestého a devátého přikázání Desatera v případě rozvedených a žijících v cizoložství.

Skutky milosrdenství

Jako v Bohu je skutečně láska s jejím vrcholným projevem vzhledem k nám, tj. milosrdenstvím, tak má vypadat i naše bliženská láska. Tradičně se uvádí sedmero skutků tělesného a sedmero skutků duchovního milosrdenství. Výčet těch prvních najdeme u Mt 25,34–36, když

Pán Ježíš popisuje poslední soud: „Pojďte, požehnaní mého Otce, přijměte jako úděl království, které je pro vás připravené od založení světa. Neboť jsem měl hlad, a dali jste mi najíst, měl jsem žízeň, a dali jste mi napít; byl jsem na cestě, a ujali jste se mě, byl jsem nahý, a oblékli jste mě; byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste ke mně.“ K tomuto seznamu se řadí pohřbívání mrtvých a vykupování zajatců, přičemž navštěvování nemocných a vězňů je sloučeno v jeden skutek.

Je nutno připomenout, že dobročinnost sama ještě nikoho nespasí. Svatý Pavel píše: „Je to ospravedlnění, které dává Bůh na základě víry v Ježíše Krista, a to všem, kdo věří.“ (Řím 3,22) Ovšem víra bez lásky k Bohu je nedostatečná: „Ty věříš, že je jeden Bůh? Zcela správně. I zlí duchové věří, a přesto se třesou hrůzou.“ (Jak 2,19) Jak již bylo řečeno, láska k Bohu se projevuje bázní Boží, totiž zachováním jeho přikázání: „Jestliže mě milujete, budete zachovávat má přikázání.“ (Jan 14,15) Někdejší litoměřický biskup blahé paměti Mons. Josef Koukl nám ještě jako profesor morální teologie vyprávěl (volně podáno): „Zpovídá se jeden muž: ‚Já sice podporuji potraty, ale dávám velké peníze na misie a tak se to vyrovná. Žiji v cizoložném vztahu jako rozvedený a znovu sezdaný, ale každý týden pomáhám jako dobrovolník v ústavu pro postižené, a tak se to vyrovná. V práci hodně krađu, ale vydatně přispívám na charitu, a tak se to vyrovná.‘ A kněz mu odpoví: ‚Máš pravdu. Pán Bůh tě stvořil, ďábel tě odnese, a tak se to vyrovná.‘“

Pro úplnost si připomeňme, že mezi skutky duchovního milosrdenství patří: 1. Učit nevědomé. 2. Pomáhat radou potřebným. 3. Těšit zarmoucené. 4. Napravovat hříšníky. 5. Odpouštět urážky. 6. Trpělivě snášet bezpráví. 7. Modlit se za živé i zemřelé a za pronásledovatele.

P. Filip M. Stajner
(Mezititulky redakce)

P. ThLic. Filip Antonín Maria Stajner, člen Sdružení kněží a jáhnů sv. Dominika, v roce 2000 vážně onemocněl ALS, dnes je ochrnutý na celé tělo

MUČEDNÍCI NACISMU

P. Jakob Gapp a P. Engelmar Unzeitig

Nacistické pronásledování se dotklo i rakouských a sudetoněmeckých katolíků. Na tisíce kněží prošlo vězeními a koncentráky, víc jak sto jich přineslo obětí života.

Rakousko a českomoravské Sudety se roku 1938 staly součástí Velkoněmecké říše. Nacistické pronásledování se dotklo i tamních katolíků, kteří byli v horším postavení proti svým souvěrcům v říši, neboť nebyli chráněni říšským konkordátem z roku 1933, jenž poskytoval alespoň papírově jakousi ochranu. Hitler rakouské církvi neodpustil, že podporovala kancléře Engelberta Dollfusse, praktikujícího katolíka, jenž zakázal nacistickou stranu a byl roku 1934 zavražděn jejím členem. Bohužel ale rakouský episkopát v čele s vídeňským kardinálem Theodorem Innitzerem podlehl tenkrát po obsazení země Německem 12. března 1938 všeobecné „velkoněmecké“ euforii a vyzval věřící, aby v dodatečném plebiscitu hlasovali pro anšlus, tj. připojení k říši. Papež Pius XI. však Innitzera povolal do Říma a přinutil ho vydat prohlášení odsuzující nacistickou ideologii. To vyvolalo protikatolickou hysterii, luza vyplenila kardinálovu rezidenci. Innitzer později obětavě organizoval úkryty pro Židy v církevních zařízeních. Rakouský episkopát ze svého proněmeckého nadšení brzy vystřízlivěl, když krátce po anšlusu došlo k zatýkání kněží a angažovaných věřících, když nacisté zrušili všechny církevní školy a zakázali katolický tisk, náboženské spolky a veřejné průvody. Podle oficiálních statistik cca tisíc rakouských duchovních, tj. necelá třetina, prošlo vězeními a koncentráky, cca sto jich bylo postříleno nebo umučeno. Zhruba 300 tisíc Rakušanů muselo tzv. „vystoupit z Církve“ pod hrozbou ztráty zaměstnání.

Podobný vývoj probíhal i v Sudetech po mnichovské dohodě 30. září 1938. I zde katolické duchovenstvo vystupovalo nejprve převážně protičesky a „velkoněmecky“, když ale nacisté zavedli tatáž proticírkevní opatření jako v Rakousku,

poznalo svůj omyl. Cca 500 sudetoněmeckých kněží se octlo v hitlerovských lágrech, několik desítek přineslo obětí života.

P. Jakob Gapp

Tento kněz řeholní kongregace maristů patří k nejvýraznějším postavám rakouského protikatolického odporu. Pochází z Tyrolska, kde se narodil roku 1897 a po vysvěcení působil jako profesor náboženství na gymnáziu ve Freistadtu poblíž hranic s Československem. Byl též vyhledávaným kazatelem. Krátce před anšlusem varoval před nacistickou ideologií jako zločineckou a satanskou, na toto téma psal i články do katolických periodik. Rakouští nacisté hrozili, že po anšlusu si to s ním „vyřídí“.

Když v březnu roku 1938 situace začala být kritickou a na P. Gappa byl vydán zatykač, kongregace ho přemístila do svého domu v Paříži. Za dva roky však Němci obsadili také Francii a P. Gapp musel uprchnout na území neutrálního Španělska do domu své kongregace v San Sebastianu, kde přednášel na univerzitě.

Roku 1942 jej navštívil neznámý muž hovořící německy. Vydával se za rakouského Žida, jenž uprchl před nacisty a přeje si být pokřtěn. P. Gapp ho připravil, údajný katechumen jej poté pozval na přátelský turistický výšlap do Pyrenejí. Tam jim zastavilo auto se dvěma muži, kteří se nabídli, že je kus cesty svezou. Náhle se ukázalo, že domnělý židovský konvertita je ve skutečnosti agentem gestapa, auto má diplomatickou imunitu (proto je nesměli španělští pohraničníci zadržet) a patří německé rozvědce. P. Gappa odvezli do Berlína, kde byl roku 1943 odsouzen k smrti a popraven gilotinou.

Soudu předsedal pověstný Roland Freisler. Ten se rozzuřil do nepřičetnosti, když P. Gapp před tribunálem prohlásil:

„Jako kněz katolické církve jsem povinen učit pravdu a bojovat proti bludům... chci, aby tato pravda byla všude hlášána a bráněna.“

Úsilí a náklady, jaké nacistické úřady vynaložily, aby se P. Gappa mohly v exilu zmocnit a zlikvidovat jej, svědčí o tom, že katolické náboženství pro ně neznamene-

P. Jakob Gapp. Foto: <http://www.marianist.com>

P. Engelmar Unzeitig. Foto: Wikipedia

nalo vedlejší a neškodnou záležitost, nyní brž naopak předmět zásadní důležitosti.

P. Engelmar Unzeitig

Se svolením papeže Františka zveřejnila 22. ledna 2016 vatikánská kongregace pro svatořečení dekret o heroických ctnostech sudetoněmeckého kněze P. Engelmara Unzeitiga. Narodil se roku 1911 v Hradci nad Svitavou v německé rodině. Ve Würzburgu vstoupil do misijní kongregace tzv. Marianhillerských bratří a přijal kněžské svěcení. Protože hitlerovský režim neumožňoval kněžím vyjíždět na misie, zapojil se se souhlasem svých řeholních představených do duchovní správy jako administrátor německé farnosti ve Zvonkové v jižních Čechách.

Ve svých kázáních několikrát ostře pronyřoval, jak nacistický režim zachází se Židy a jak pronásleduje katolickou církev. Byl udán a roku 1941 zatčen. Dostal se do koncentračního tábora Dachau, kde si vysloužil přezdívku „anděl“ pro svůj krásný nesobecký vztah k druhým a laskavé jednání.

Jeho blízká láska vyvrcholila na jaře roku 1945, kdy se s dvaceti dalšími kněžími dobrovolně přihlásil k ošetřování nemocných tyfem. Nakazil se a zemřel těsně před osvobozením tábora Američany. Obětoval svůj život v dobrovolné službě nemocným. Sudetoněmečtí katolíci mohou být na tohoto svého krajana právem hrdi.

PhDr. Radomír Malý

K článku bylo použito:

Groppe Lothar: III. Reich und Judenfrage, in *Kirchliche Umschau* 6/2003

Grulich Rudolf: *Sudetoněmečtí katolíci v odporu proti nacismu*, Praha 2002

Kempner Maria Benedicta: *Priester vor Hitlers Tribunalen*, Leipzig 1967

Löw Konrad: *Die katholische Kirche und NS Regime*, München 1991

Weis Martin: *Osudy katolické církve na jihu Čech v období Protektorátu*, in *Studia Theologica* 1/1999

PhDr. Radomír Malý,
historik a publicista

SVĚDECTVÍ PRAVDĚ A SPRAVEDLNOSTI

Co Církev učí o mučednictví

Kristus, když učil o pravém následování, řekl: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne.“ Jaký je smysl utrpení a mučednictví?

Velikonoční zvěst o utrpení Páně nám staví před oči otázku smyslu utrpení v životě člověka i v životě Církve a společnosti. I když už i Církev u nás začala vnímat rozměr pronásledování křesťanství ve světě, jeho každodenní hrůza je nám stále dost vzdálená. V mé generaci je nás hodně, kdo jsme zažili realitu pronásledování pro víru, ale ta byla u většiny z nás odcloněna tím, že jsme byli děti, chráněné prostředím katolické rodiny. Drastické scény, k nimž dochází v muslimských zemích (nebo např. v komunistické Koreji), k nám zatím nedospěly. Nicméně už teď si klademe otázku, kde je hranice mezi prostou buzerací, závažnější perzekucí a mučednictvím.

Co vlastně Církev o mučednictví učí?

Kultuře, která zdůrazňuje uchování mládí a tělesného života, je pojem mučednictví cizí. Podle Katechismu je to „vrcholné svědectví pravdě víry: znamená to přinést svědectví až k smrti“

(čl. 2473). Než by se zřekl své víry, přináší mučedník svědectví svou mimořádnou silou ve víře, že Kristus trpěl, zemřel a vstal z mrtvých pro naše spasení a pro pravdu naší katolické víry.

Svědectví Písma

Písmo svaté svědčí o odvaze mužů a žen, kteří byli spíše ochotni zemřít jako mučedníci, než aby se své víry zřekli nebo nezachovali věrnost Božímu zákonu. Starý zákon mluví o Zuzaně, která byla ochotna zemřít, než by podlehla hříšné vášni dvou nespravedlivých soudců (Dan 13). V Novém zákoně odmítl Jan Křtitel kompromis se zlem a nepřestal vyznávat Boží zákon: nakonec „odevzdal svůj život jako svědectví pravdě a spravedlnosti“ (modlitba ve svátek poprav svatého Jana). Jeho slova citoval kardinál John Fisher, než byl popraven pro svůj postoj v manželské kauze Jindřicha VIII. Svatý Štěpán, jeden z prv-

ních jáhnů Církve, se stal i jejím prvním mučedníkem (Sk 6,88).

Svědectví mučedníků souvisí s apokalyptickou vizí Knihy zjevení; zde svatý Jan viděl anděly a svaté ze všech národů a ras, národů a jazyků, jak stojí před trůnem Beránkovým. Ti volali: „Spása přichází od našeho Boha, který sedí na trůně, a od Beránka!“ Když se Jan ptal, kdo jsou, slyšel odpověď: „To jsou ti, kteří přišli z velikého trápení: svá roucha si dobřela vyprali v Beránkově krvi“ (srov. Zj 7,9–17).

To je duchovní smysl, který podtrhuje skutečný akt mučednictví, a ten musí přijmout každý křesťan. Náš Pán, když učil o pravém následování, řekl: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne. Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však ztratí svůj život pro mne, nalezne jej.“ (Mt 16,24–26) Křesťan musí být připraven nést kříž Páně, i když

by to pro něj znamenalo přijít o tento pozemský život.

Ale kdo tak učiní, bude blažený v očích Božích. Ježíš řekl: „Blaze vám, když vás budou tupit a pronásledovat a lživě mluvit proti vám všechno zlé kvůli mně“ (srov. Mt 5,10–12).

Svědectví mučedníků rané Církve

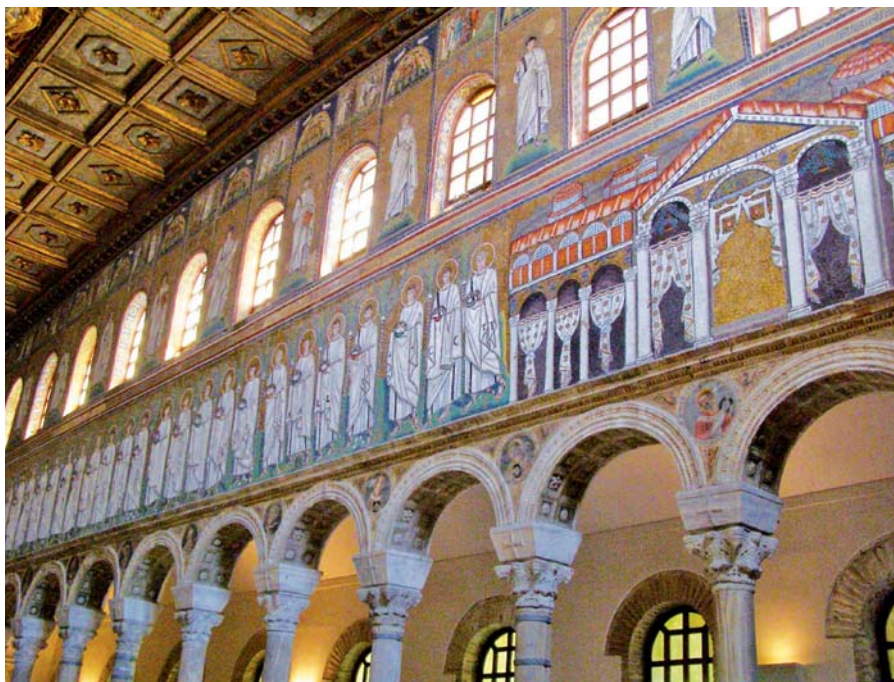
Tento duchovní smysl se odráží ve svědectví mučedníků rané Církve za římského pronásledování. Tak svatý Ignác z Antiochie († 110), když byl odsouzen císařem Trajánem ke smrti v aréně, kde byl sežrán zvířaty, napsal po cestě do Říma sedm dopisů včetně dopisu římské obci, kde píše: „Dopusťte mi pokrmem divokých zvířat býti, jimiž dáno je mi k Bohu se dostat. Jsem žito Kristovo, a zuby šelem rozemlín býti musím, abych jako čistý chléb Kristův shledán byl.“

Jiným velkým svědkem víry této doby byl svatý Polykarp, biskup ze Smyrny, přítel svatého Ignáce, spolu s ním žákem svatého Jana Evangelisty. Ten odmítl přinést oběť římským bohům a uznat božství císaře. Byl upálen na hranici za panování císaře Marka Aurelia.

Na obranu mučedníků napsal ve své *Apologii* Tertulián († 250): „Křižujte nás, mučte nás, proklínejte nás, ničte nás! Vaše zkaženost je důkazem naší nevinosti, a to je důvod, proč nás Bůh nechává trpět. Ani vaše krutost nedosáhne ničeho: spíše je to povzbuzení naší zbožnosti. Čím více jsme vámi potírání, tím více nás je. Krev mučedníků je semenem křesťanů!“

Učení svatého Jana Pavla II.

Papež Jan Pavel II. kladl velký důraz na svědectví mučedníků Církve, zvláště těch, kteří zahynuli v minulém století za nacistického a komunistického pronásledování. Napsal, že mučednictví je „nejskvělejší důkaz pravdy víry, protože víra může dát lidskou tvář i té nejkrutější smrti a ukázat její krásu uprostřed nejzlovolnějšího pronásledování“ (*Incarnationis mysterium*, čl. 13). Tento důkaz víry, jak píše papež, se vyjevuje trojím způsobem: předně mučednictví potvrzuje neporušitelnost mravního řádu – jak pravdy a svatosti Božího zákona, tak důstojnosti lidské osoby.

Procesi mučedníků, bazilika San Apollinare Nuovo (Ravenna 526). Foto: Flickr, James Macdonald (CC BY-NC-ND 2.0)

Za druhé, mučednictví dosvědčuje pravou lidskost a pravý život člověka. A konečně, mučednictví dosvědčuje svatost Církve tím, že prezentuje svědky oddané pravdě. Souhrně řečeno, „mučedníci

Mučedníci a v širším pojetí všichni svatí v Církvi osvěćují každé historické období výmluvným a přitažlivým příkladem života zcela přeměněného září morální pravdy a probouzejí také její mravní smysl.

a v širším pojetí všichni svatí v Církvi osvěćují každé historické období výmluvným a přitažlivým příkladem života zcela přeměněného září morální pravdy a probouzejí též její mravní smysl“ (*Veritatis splendor*, čl. 93).

Zneužití mučednictví

V dnešní době se význam pojmu mučednictví velmi zkresluje, především jeho zneužíváním v islámu. Ten označuje

za mučedníka člověka, který páchá rozšířenou sebevraždu. Je ochoten se zabít, aby současně zabil množství lidí, kteří nesdílejí jeho víru. Ale Církev odmítá sebevraždu i v situacích, které se nabízejí jako řešení vážných osobních problémů.

Podle učení Církve není rozhodujícím hlediskem smrt, ale její příčina.

On bude trpět za mě, protože já chci trpět za něho

Ve 3. století, ve vězení, kde čekali křesťané na popravu, se nacházely dvě ženy, Perpetua a Felicitas. Felicitas byla těhotná a ve vězení rodila své dítě. Vězenští dozorcí se smáli, když ji slyšeli nařikat, a ptali se, jak si troufá být mučednicí, když trpí pouhým porodem. Felicitas odpovídala: „Nyní trpím to, co trpím. Ale tam bude se mnou jiný, a ten bude trpět za mne, protože já chci trpět za něho.“

Radostné Velikonoce přeji všem

Michaela Freiová
(Mezilitulky redakce)

Michaela Freiová, publicistka a překladatelka, spolupracovnice Občanského institutu a Res Claritatis

PŘÍKLAD KRÁSNÉHO KÁZÁNÍ

Proč bylo kázání na pohřbu soudce Scalii tak dobré?

Kázání v rámci liturgie je důležitým momentem dialogu mezi Bohem a jeho lidem. Je to osobitý žánr se specifickými požadavky a zákonitostmi. Jaké vlastnosti by mělo mít dobré kázání?

Kázání P. Paula Scalii na pohřbu jeho otce, soudce Nejvyššího soudu USA Antonina Scalii, bylo „pozoruhodné svou dojmavou hloubkou“, jak napsal jeden z mých kolegů. Ale proč bylo tak dobré? Je možné ho analyzovat a pochopit, proč bylo tak dokonale vhodné a hluboké? Takové úvahy mohou být užitečné pro pastýře i pro věřící.

Důkladná příprava

Možná měl P. Scalia vnuknutí a napsal ho spontánně za hodinu. Avšak pravděpodobněji je, že na něm pečlivě pracoval několik hodin. To je první věc, kterou bych chtěl říci: kázání bylo skvělé, protože se zrodilo z lásky, pilné práce a mnoha modliteb. P. Scalia samozřejmě věděl, že bude mluvit před tisíci lidmi v chrámu a stovkami tisíc, či dokonce miliony u televizních obrazovek. Uvažte toto: jako profesor jsem často strávil několik hodin přípravou na přednášku pro dvacet studentů. Nepamatuji se ale, kdy jsem byl naposledy ve farnosti, kde bylo na nedělní mši jen dvacet lidí: obvyklá účast na nedělní mši se počítá ve stovkách. Kdyby měl kněz strávit přípravou na nedělní kázání odpovídající množství času, věnoval by tomu mnoho hodin – což nejlepší kazatelé také činí.

Jasná struktura

Za druhé, kázání mělo jasnou strukturu a bylo založeno na verši z Písma: „Ježíš Kristus je stejný včera i dnes i navěky.“ Promluva měla proto tři části: v první kazatel vyzval přítomné, aby s díkůvzdáním vzpomínali na minulost, ve druhé se zármutkem pohlížel na přítomnost a ve třetí se s nadějí obracel do budoucnosti. Kázání musí mít jasnou strukturu, aby bylo možné je snadno sledovat a zapamatovat si je. Shromáždění lidé ho slyší poprvé

a na to, aby je pochopili, mají jen několik okamžiků. Pokud jeho struktura vychází z Písma, tím lépe.

Biblický verš sám o sobě byl narážka. Tentýž verš použil Jan Pavel II. jako hlavní myšlenku pro začátek nového tisíciletí. Byl jsem na Svatopetrském náměstí a slyšel jsem Svatého otce pronášet

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Homilie se má živit Božím slovem. Boží slovo slyšené a slavené, zejména v eucharistii, žíví a vnitřně posiluje křesťany.

tatáž slova v jeho novoročním vystoupení 1. ledna 2000. Když tedy P. Scalia použil tento verš, narážel tím na pontifikát Jana Pavla II., za něhož se odehrála větší část života jeho otce jako soudce Nejvyššího soudu. P. Scalia tím vlastně říkal, že tento pontifikát poskytuje širší a hlubší kontext pro pochopení života soudce Scalii jako katolíka. P. Scalia tím nepřímou uvedl všechny hluboké myšlenky pontifikátu Jana Pavla II. a interpretace Druhého

vatikánského koncilu, jako je úloha laiků při posvěcování pozemských skutečností, nutnost svědčit o Bohu naší prací a využíváním našich hřiven, zejména rozumu, a důležitost náboženské svobody a evangelia života. Nemusel všechny tyto věci říkat přímo – to by bylo těžkopádné a nudné. Stačilo, když na ně poukázal nepřímou.

Byla tam i druhá významná narážka. Když P. Scalia ke konci kázání naléhavě vyzýval: „Musíme dovolit, aby nás toto setkání s věčností změnilo, aby nás odvrátilo od hříchu k Pánu,“ narážel tím na postní dobu, podle učení Církve čas odvrácení od hříchu a obrácení k Bohu. Obě klíčové narážky otce Scalii tak posloužily k tomu, aby pohřební mši umístily v čase tak, jak ho chápe Církev: jak v širokém časovém rámci, jímž je nová evangelizace, tak v konkrétním období modlitby, postu a almužny, jímž je půst.

Na okraj zde můžeme také zmínit otcův brilantní odkaz, jímž spojil katolicismus s počátky Ameriky, když citoval modlitbu často užívanou na katolických pohřbech, již měl velmi rád anglický dominikán P. Bede Jarrett OP a která obsahuje části modlitby Williama Penna, např. „když jsi nám připravil místo, připrav také nás pro toto šťastné místo.“ V kázání, kde se výslovně říkalo, že soudce Scalia vynikal láskou ke své zemi a přesvědčením, že čím lepším bude katolíkem, tím lepším bude občanem a vlastencem, bylo neobyčejně vhodné ocitovat oblíbenou modlitbu anglického dominikánského kněze, za niž vděčíme americkému náboženskému pionýrovi Williamu Pennovi.

Prezentace pravd víry

Za třetí bylo kázání povzbuzující a mužné tím, jak prezentovalo pravdy víry. Vyhnulo se sentimentalitě a přeslazeným rodinným historikám, které jsou dnes

na pohřbech běžné, ale které by měly malý význam pro lidi mimo rodinu. Bylo mužné, protože se vyhnulo emocím a opíralo se o spolehlivé struktury a pravdy. Když například P. Scalia vyzval přítomné, aby spolu s ním poděkovali za požehnání, která Bůh dal jeho otci, co uvedl? Nikoli subjektivní zážitky, ale objektivní zdroje objektivní milosti. „Děkujeme, že mu Ježíš dal nový život ve křtu, živil ho Eucharistií a uzdravoval ho ve zpovědnicí. Děkujeme, že mu dal 55 let manželství se ženou, kterou miloval.“ Křest, zpověď, manželství – objektivní prostředky milosti ustanovené Kristem, které působí to, co označují.

P. Scalia ostatně mluvil o samotném chrámu, v němž se pohřební mše svatá konala, jako o trvalém a objektivním zdroji milosti, který je k dispozici v Jubilejním roce milosrdenství, neboť je v něm Svatá brána, s níž jsou spojeny plnomocné odpustky. „Je velké privilegium a útěcha, že jsme sem mohli našeho otce přinést Svatou branou a získat pro něj plnomocné odpustky příslibem těm, kdo jí vstupují s vírou.“

Dobrého kazatele nikdy neunaví opakování základních pravd víry. Svým posluchačům stále ukazuje prostředky milosti, jako jsou svátosti a svátostiny, a vysvětluje zvláštní požehnání, jako jsou mimořádné odpustky Roku milosrdenství. Kdo ví, kolik lidí, kteří pohřbu přihlíželi, se poprvé dozvědělo, že odpustky jsou v Církvi k dispozici stále, že v Roce milosrdenství je možné je získat zvláštním způsobem a že dosud existuje něco jako Svatá brána, s níž jsou spojeny? (Můžete se ptát, kolika naukových témat se toto jediné dobře připravené kázání dotklo, vysvětlilo je a předalo dál.)

Vyváženost

Za čtvrté, kromě toho, že se vyhnulo sentimentalitě, vyhnulo se kázání i jiné obvyklé chybě – kterou nepřímou kritizovalo – a to je kanonizace zesnulého při pohřební mši. „Také víme, že i když tatínek věřil, věřil nedokonale jako my všichni. Snažil se milovat Boha a bližního, ale jako my všichni to činil nedokonale. Byl praktikujícím katolíkem, „praktikujícím“ v tom smyslu, že dosud nedosáhl dokonalosti. Nebo spíše Kristus v něm se dosud neprojevil dokonale, a pouze ti,

v nichž je Kristus doveden k dokonalosti, mohou přijít do nebe.“ Jak osvěžující je slyšet kněze takto mluvit! Všimněte si ale dalších věroučných pravd, kterým výroky P. Scaliie nepřímou učí, totiž realitu stavu, který katolíci nazývají očistcem, a jeho nutnost danou zdravým rozumem, a také hodnotu modliteb za zemřelé. „Neprokažujme mu falešnou lásku a nedovolme, aby ho náš obdiv připravil o naše modlitby,“ žádal P. Scaliia.

Kazatel má nádherné a obtížné poslání sjednocovat srdce, která se milují: srdce Páně se srdci jeho lidu.

Foto: Flickr, Province of Saint Joseph (CC BY-NC-ND 2.0)

Spojitosť s obětí mše svaté

Za páté a za poslední, P. Scaliia uvedl krásnou a naprosto případnou spojitost mezi svým kázáním a obětí mše svaté, která následovala. Použil trojstupňové schéma, které poskytlo organizační strukturu jeho kázání – Ježíš Kristus je stejný včera i dnes i navěky – jako ilustraci rozmanitosti modliteb při mši i samotné mše. Naše modlitby mají stejné trojí rozdělení, vyvozoval P. Scaliia, neboť se můžeme modlit za minulost v díkůvzdání, za přítomnost vyjádřením smutku (nebo radosti) a za budoucnost při přímělných modlitbách za sebe nebo za druhé. Pokud jde o mši, týká se minulosti, neboť připomíná život, smrt a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Vztahuje se k přítomnosti, neboť skutečně zpřítomňuje Kristovo Tělo a Krev. Pak také

mše předjímá věčnou hostinu a svatební slavnost v nebi, „s pohledem do věčnosti sahajícím až do nebe, kde, jak doufáme, se jednou budeme těšit z dokonalé jednoty se samotným Bohem, kde se s tatičkem opět shledáme a spolu s ním se budeme radovat ve společenství svatých.“

Umění kázat

Kázání P. Scaliie se po zásluze dočkalo chvály za to, že nepřímou odmítlo obvyklé zneužití promluvy k velebení zaslulého. Ukázalo také, že pohřební mše veřejné osobnosti může být i něčím jiným než politickým divadlem. Koneckonců při ní jde o cíl a osud individuální duše pod milosrdným pohledem živého Spasitele. Pro katolíka je to poslední pozemské objetí dítěte, které žilo ve spořádaném příbytku Matky.

Promluva nám však také ukázala něco o umění kázat. Připomeňme si, že velká část encykliky *Evangelii gaudium* byla poučením o kázání. Jako u všeho ostatního, máme-li se poučit, potřebujeme dobré příklady. Pohřební kázání P. Scaliie je příkladem krásného kázání péčí, která mu evidentně byla věnována, jasnou a dokonale přiměřenou strukturou, odkazováním na základní pravdy víry a tím, jak všechno uvádělo do souvislosti s časem a prostorem, jehož se drží Církev – zemí, nebem, peklem a společenstvím svatých.

Otec Scaliia byl mým pastýřem, když jsem žil několik let ve Virginii. Když o něm lidé říkají, „víte, to je ten syn soudce Nejvyššího soudu,“ opravil bych je: „Chcete říct, víte, to je ten katolický kněz, jehož otcem je soudce.“ Katolický kněz je koneckonců *alter Christus, ipse Christus*, a Kristus je *Iudex Noster*. Myslím, že někteří z nás si bezesporu pomysleli, že P. Scaliia při děkovných modlitbách patrně ze zdrženlivosti nezminí jiné velké požehnání, které Bůh dal jeho otci – totiž to, že měl syna, který se stal katolickým knězem.

Michael Pakaluk

<http://www.crisismagazine.com>

Přeložila Lucie Cekotová

(Mezilitulky redakce)

Michael Pakaluk, profesor filozofie na Ave Maria University na Floridě

PRIMÁRKY 2016 A REBELIE PROTI ESTABLISHMENTU

Letošní primárky v USA jsou ve znamení rebelie proti establishmentu, a to obou stran, Demokratické i Republikánské. Rebelii u Demokratů představuje socialista Bernie Sanders; rebelii u republikánů miliardář Donald Trump a konzervativní senátor Ted Cruz.

Rebelie uvnitř demokratů bude potlačena: Hillary Clintonová zvítězí nad Sandersem. A osud republikánů je otevřený.

Nejdřív pár slov obecně a pak k letošním primámkám konkrétně.

Politické preference v USA

V USA mají demokraté většinu mezi barevnými a sexuálními menšinami, republikáni mezi bělochy; demokraté u ateistů, agnostiků, židů, vlašných protestantů a ostatních ne-křesťanů; republikáni u konzervativních protestantů (evangelikálů), mormonů a ultra-ortodoxních židů. Katolíci, kterých je v USA čtvrtina – a jsou nejpočetnější denominací –, jsou rozděleni půl na půl: katolíci evropského původu (irského, italského, německého, slovanského) většinou volí republikány, ti latinsko-amerického (hispánského) většinou demokraty.

Republikáni mají většinu u mužů, demokraté u žen, a to drtivou většinu u žen mladých, svobodných a bezdětných (vdané ženy s dětmi těsnou většinou volí republikány); republikáni u lidí středního a staršího věku, demokraté u lidí mladých; republikáni spíše u lidí zbožnějších, demokraté u nábožensky vlašnějších. Velice bohatí i velice chudí lidé volí demokraty i republikány; mnohem víc než bohatství či sociální postavení determinují politické preference v USA rasa, etnikum, pohlaví, víra, věk, rodinný status a sexuální orientace.

V USA panuje „blbá nálada“ a Američané mají dojem, že se jim toto století nepovedlo. Nejdřív republikán George W. Bush snahou demokratizovat arabský islámský svět uvízl v nákladné a nepopulární válce v Iráku, v důsledku čehož se

Amerika zadlužila a stala se celosvětově neoblíbenou. Navíc na podzim 2008 vypukla finanční krize, ze které se Amerika dodnes plně nedostala. Tato krize vedla na sklonku Bushova prezidenství k ještě většímu zadlužení USA.

Američané proto v listopadu 2008 zvolili „anti-Bushe“ – byl jím demokrat Barack H. Obama. Ten se ve snaze pomoci ekonomice zadlužil ještě víc; už astronomickou výši dluhu po Bushovi zdvojnásobil, aniž by to Americe hospodářsky pomohlo.

Establishment

V zahraniční politice je Obama vnímán jako slabý a USA jako lehká váha. Bushův omyl byl v tom, že byl v zahraniční politice příliš aktivní; Obamův omyl je v tom, že je v ní aktivní příliš málo. Američané mají dojem, že USA ztrácejí ve světě respekt a svět Amerikou pohrdá.

Proto rebelie proti establishmentům v obou stranách. Ten u demokratů představuje Hillary Clintonová, bývalá senátorka a ministryně zahraničí. Je neautentická a necharismatická, zároveň však názorově flexibilní a centristická, proto ji establishment podporuje. Rebelii proti němu u demokratů je senátor Sanders, židovský socialista původem z Brooklynu; autentický a opravdový. Zamílovala se do něj levicová mládež, která nic neví o selháních a hrůzách socialismu posledních sto let. To je důsledkem indoktrinace americké mládeže současnými univerzitami k nenávisti vůči Západu, Americe, kapitalismu.

Establishment u republikánů zkolaboval, téměř všichni jeho kandidáti z primárek už odpadli (Jeb Bush, Marco Rubio atd.); zbývá jen centristický guvernér státu Ohio John Kasich. Rebelii představují principiální konzervativní senátor z Texasu kubánského původu Ted Cruz a velkohubý newyorský playboy Donald Trump. Rozvedený dvakrát, potřetí ženatý; první manželkou byla modelka česká, druhou americká a tou třetí je modelka slovenská.

Zbraně Donalda Trumpa

Jeho programem a nejsilnější kartou je odpor vůči ilegálním imigrantům z Latinské Ameriky, slib postavit zeď na hranicích s Mexikem; dále prosazuje cla na zboží ze zahraničí a je za zákaz vstupu muslimů do USA. Chvástá se, jak je schopný a všichni ostatní neschopní.

Trump je jako americká kombinace Babiše a Zemana. Příčinou jeho popularity u mnohých je odtrženost amerických elit od lidu, jeho problémů, starostí a obav; a fakt, že to americká levice s politickou korektností přehnal.

Mnozí centrističtí voliči mají dojem, že pravicoví republikáni apelují na jejich křesťanské hodnoty, ale když se dostanou k moci, neudělají pro ně nic; vždy ustoupí levicově-liberálním odpůrcům a zajímají je jen daňové úlevy pro bohaté. Zároveň mají dojem, že levicoví demokraté se starají jen o etnické, rasové a sexuální menšiny, dávají jim nová privilegia a na bělochy ze střední třídy kašlou.

Tento střed je nyní v Americe zradikalizovaný. Nejvíce bílí muži středního věku ze střední třídy, kteří vždy tvořili páteř americké společnosti. Teď mají dojem, že jim osud, budoucnost, „americký sen“ unikají.

Nejsilnější zbraní Trumpa je odpor vůči ilegální migraci. Tato otázka se stává v Americe i v Evropě nejsilnější politickou zbraní. Stoupenci Trumpa mají dojem, že je prvním, kdo ohledně imigrantů i elit řekl: „Král je nahý!“

Dosavadní průběh primárek

Jak vypadá dosavadní průběh primárek a kdo je ještě ve hře?

U demokratů směřuje k získání nominace Hillary Clintonová. Má podporu chudších bělochů, hispánské komunity a i amerických černochů – to je dohromady většina demokratického elektorátu. Její rival Bernie Sanders má podporu především bělošské, blahobytnější levicové mládeže, a to není dost. Sanders ještě

uspěje v mnoha státech, ale celkově primárky s Hillary prohraje.

U republikánů vede Trump – a je tomu tak už od začátku primárek. Jenže i když vede v počtu delegátů i států, ve kterých zvítězil, stále nemá nadpoloviční většinu delegátů doposud přidělených. Jinými slovy, jeho protikandidáti mají dohromady více delegátů než Trump. Bude-li tento trend pokračovat, na republikánském sjezdu v červenci nebude mít většinu delegátů nikdo. Jak to?

Až do primárek 15. března se delegáti za jednotlivé státy připisovali proporcionálně. Takže i když Trump v daném státě získal nejvíce hlasů, nezískal nutně všechny jeho delegáty. O ty se dělil se svými protikandidáty. Každý z nich ve státě Trumpova vítězství získal méně než on, ale nezřídka dohromady získali více než on. A faktem je, že zatím v žádném státě Trump nadpoloviční většinu hlasů v republikánských primárkách neobdržel. V počtu delegátů vedl, ale ti v pořadí za ním – Ted Cruz, Marco Rubio (mladý senátor kubánského původu z Floridy) a John Kasich – měli dohromady delegátů více než on.

Primárky 15. března mohly rozhodnout, neboť poprvé se v některých státech – a to lidnatých jako Florida a Ohio – hlasovalo podle principu „vítěz bere všechno.“ A v dalších dvou lidnatých státech Illinois a Missouri sice ne

podle tohoto principu, ale se zvláštní premii pro vítěze. Takže to byl posun od systému proporčního k většinovému.

Kdyby 15. března Rubio a Kasich vyhráli ve svých domovských státech Florida a Ohio a získali by všechny jejich početné hlasy (stejně jako už předtím Cruz vyhrál ve svém Texasu), bylo by jasné, že Trump do sjezdu nadpoloviční většinu delegátů nezíská, sjezd bude rozdělený a toho, kdo získá nominaci, vybere zákulisně. Když však Trump vyhraje na Floridě i v Ohiu, získá takový náskok v počtu delegátů před ostatními, že nadpoloviční většinu na sjezdu, a tudíž i nominaci získá.

Dopadlo to pro letošní republikánské primárky typicky, tj. nerozhodně: Trump vyhrál na Floridě, čímž z primárek knokoutoval Rubia, ale v Ohiu vyhrál Kasich. Trump je favoritem, ve hře zůstávají Cruz a Kasich, ale situace jasná není.

Jaké jsou možnosti

Možnosti jsou tři: Trump ve zbylých primárkách výrazně uspěje, nadpoloviční počet delegátů získá, a tím bude mít nominaci jistou.

Nebo nadpoloviční většinu nezíská, ale bude mít nejvíc, pak mu sjezd nominaci coby tomu nejsilnějšímu a v zájmu jednoty strany udělí.

Anebo odpor všech proti Trumpovi bude tak silný, že se budou řídit heslem „kdokoli, jen ne Trump“, nominaci mu

upřou – a našťvaný Trump bude kandidovat jako nezávislý, čímž republikány rozštěpí a zajistí tak listopadové vítězství Hillary Clintonové.

Republikánské elity si zatím neutvořily názor, co dělat, co by bylo pro stranu lepší. Malá část tvrdí, že Trump si nominaci zaslouží, i když bude mít těsnou podpoloviční menšinu delegátů, a konec konců má šanci porazit Hillary, protože k republikánům přitahuje i mnohé dosavadní demokratické voliče, chudé bělochy, kteří jsou proti imigraci Hispánců. Jiná malá část republikánů prohlásila „nikdy Trump“, je lepší prohrát v listopadu, dát na čtyři roky prezidentské křeslo Hillary Clintonové, ale zachránit duši Republikánské strany, protože Trump je vetřelec, nezastává republikánské principy a je to nebezpečný demagog.

Většina republikánských politiků však zatím mlčí a přemýšlí.

Určitě i Cruz (případně Kasich) přemýšlí: je lepší spojit se s Trumpem, risknout to s ním, anebo jeho úsilí sabotovat, předat v listopadu moc Hillary – a v roce 2020 už bez Trumpa to zkusit znovu?

Roman Joch
(Mezititulky redakce)

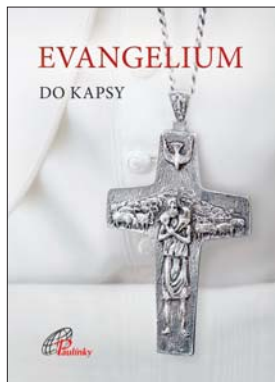
MUDr. Roman Joch,
politik, publicista,
překladatel, ředitel
Občanského institutu

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999

on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

Evangelium do kapsy

Text všech čtyř evangelií v katolickém liturgickém překladu. Brož., barevné, 360 str., 39 Kč

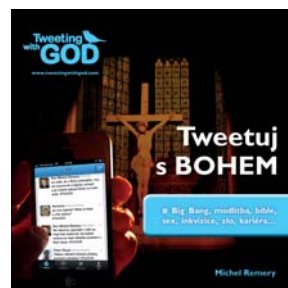
Michel Remery: Tweetuj s Bohem

Interaktivní projekt pro mladou generaci (tištěná kniha je propojena se zdarma dostupnou aplikací pro Android a iPhone a s webovou stránkou), jehož cílem je pomáhat mladým lidem nalézat odpovědi na jejich otázky o víře. Publikace je součástí duchovní přípravy na SDM v polském Krakově. Brož., 436 str., barevné fotografie, 350 Kč

Anselm Grün: Důvěrná slova.

Modlitby pro každou příležitost (2. vydání)

Sbírka modliteb, přirozeného a vroucího jazyka, jež se týkají každodenních problémů. Váz., 256 str., 199 Kč

NEPOCHOPENÁ ROVNOST

Proč bychom se měli stavět proti smazávání rozdílů mezi mužem a ženou

Pro Američany byl vždy určitým způsobem charakteristický ideál „rovnosti“, jak o našem mladém národě napsal ve svém rozsáhlém cestovním deníku nazvaném *Demokracie v Americe* slavný francouzský cestovatel Alexis de Tocqueville. A bez ohledu na to, nakolik byl tento ideál uskutečňován v praxi, snaha o rovnost nikdy neochabovala. Právě naopak, je burcována až k misijní horlivosti tváří v tvář oblastem zjevně stále nedotčeným civilizačními ideály. Nyní to platí zejména v diskusích o vztahu mezi muži a ženami.

Na první pohled nemůže být zjevnější, že muži a ženy jsou vychovávaní a zachází se s nimi jako s rovnými ve smyslu lidské rovnosti, i když to nebylo vždy očividné pro každého – jako například ve slavné středověké *querelle des femmes* – ačkoli pro pochopení alespoň něčeho z této problematiky bychom potřebovali jistou dávku smyslu pro humor. Avšak nic si nelze přát více než rovnost pohlaví, neboť by měla být důvodem pro jejich spojení na celý život v manželství („proto muž opustí svého otce i matku...“). A vskutku, když se Christine de Pisan – „první feministka“, vložila do onoho dávného sporu ohledně rovnosti, její argumenty proti misogynii byly totožné s argumenty proti misogamii (odmítání manželství).

Rovny komu?

Ale když si uvědomíme, že „rovnost“ dnešní „genderové spravedlnosti“ znamená potlačování dívčího menstruačního cyklu (pomocí tabletek), pohřbívání touhy studující dívky po chlapci, který ji bude navždy milovat (místo toho jsou nabízeny náhražky manželského soužití) a přesvědčování mladých absolventek, aby odkládaly početí dítěte na co nejpozdější věk (za pomoci firemních programů na zmrazení vajíček) výměnou za často osamělé, lásku postrádající a stále složitější odložené mateřství (prostřednictvím umělého oplodnění, náhradního

mateřství atd.), aby se žena mohla „opřít“ do své práce a vybudovat si kariéru, začínáme se ptát: „O jaký druh rovnosti tady jde?“ Ušli jsme dlouhou cestu od rovnosti, která je důvodem, proč se „dva mají stát jedním tělem“.

V dnešní době „rovnost“ označuje stav vzájemné lhostejnosti mezi pohlavími, které se dosahuje prostřednictvím záměrného přehlížení všech přirozených rozdílů, jež jsou důvodem přitažlivosti

Jedině křesťanství může udržet pohromadě jak rovnost pohlaví, tak dobro, jež představují rozdíly mezi nimi, zejména odlišnost žen.

Stvoření Evy, Schedelova kronika (1493)
Foto: Flickr, jimforest (CC BY-NC-ND 2.0)

mezi mužem a ženou. Přesněji řečeno se jedná o stav lhostejnosti k odlišnosti ženy. Simone de Beauvoirová přes všechno své naléhání, že pohlaví je společenský konstrukt, zcela jednoznačně v úvodu svého proslulého díla *Druhé pohlaví* napsala, že problém nerovnosti konečnou spočívá v ženském těle, a proto – aby byla „rovna“ –, musí sama žena (to jest nerovně) bojovat proti své přirozenosti (svému tělu). Tragická ironie této „rovnosti“ nešla mladší francouzské feministce Luce Irigarayové, která se kdysi

své předchůdkyně a všech Američanek v jejím područí otázala: „Rovny komu?“

Není dobré být sám

Není těžké pochopit, proč chceme samy sebe chránit, protože tak činíme, abychom se nezapletly do složitých vztahů s druhými, zejména s opačným pohlavím, které nás radikálním způsobem volá k tomu, abychom vstoupily do neznáma, a případné narození dětí by mohlo vytvořit ony složité vztahy. Naše řešení mají bezpochyby své důvody. Velice dobře známe rány, které si muži, ženy, matky, otcové a děti vzájemně zasazují. Není to nic nového! Ale křesťanství nám společně s jeho předchůdci klade otázku: „Je odcizení mezi pohlavími konečným slovem v této záležitosti?“ Víme, jak křesťanství tuto otázku zodpovědělo, když sám Bůh na sebe vzal tělo včetně určitého pohlaví a stal se vtěleným synem a ženichem plodné nevěsty. Ale důvod pro tuto novou přítomnost spočíval již v líčení knihy Genesis, kdy se v hlubině lidského srdce objevila touha, která je silnější než ochrana sebe sama: „Není dobré být sám.“ Jak teď odpovíme na tuto otázku? Odpověďet nebude žádná maličkost vzhledem k tomu, že řešení špatně diagnostikovaných problémů tuto krizi pouze prohloubí, a to zejména v tomto případě, protože kvůli obvyklým přístupům k „bezpečnému sexu“ (antikoncepce, přípravky k vyvolání potratu, potrat, odložené mateřství, techniky asistované reprodukce, předsvatební smlouvy, rozvody bez určení viny atd.) trpí nejvíce právě ona konkrétní odlišnost žen.

Rovnost při zachování odlišnosti

Existuje jiný způsob, jak být rovny mužům, který nás od sebe nebude oddělovat – nezpůsobí, že budeme sterilní a osamělé –, ale přivede nás k větší a plodnější jednotě? Jinými slovy, existuje nějaký způsob, který by nebyl založen na likvidaci odlišností žen? Tragickou ironií v naší společnosti, která tak usiluje o rovnost na úkor křesťanství, je to, že jedině křes-

Jak to vidí Vladimír Palko

Slovensko po volbách

Parlamentní volby na Slovensku přinesly velký šok, píše slovenský vysokoškolský pedagog a politik Vladimír Palko. Jak lze podle něj povolební vývoj hodnotit?

Před parlamentními volbami som predpokladal, že prinesú šok. Nepredpokladal som, že bude až tak veľký. Z povolebného vývoja možno extrahovať nasledujúce črty:

1. Postkomunizmus je úspešnejší ako strany hlásiace sa k Novembru 1989. Ak tretia vláda Roberta Fica vydrží do roku 2020, čo možno predpokladať, znamená to, že za tridsaťročné obdobie po Novembri iba 12 rokov budú vládnuť premiéri, ktorí sa hlásia k Novembru (Ján Čarnogurský, Jozef Moravčík, Mikuláš Dzurinda, Iveta Radičová) a 18 rokov premiéri s komunistickou minulosťou, majúci s Novembrom určitý problém (Robert Fico, Vladimír Mečiar).

2. Dokončila sa deštrukcia systému politických strán, ktorý sa vytvoril od prvých slobodných volieb v roku 1990. Ak by sa nebola vrátila do parlamentu Slovenská národná strana (SNS), ktorá tu pôsobí od roku 1990, jednalo by sa o deštrukciu úplnú. S výnimkou SNS súčasné parlamentné strany vznikli neskôr ako desať rokov po Novembri, niektoré z nich sú úplne mladé, Sieť má dva roky, strana „Sme rodina“ nemá ani rok, ostatné s výnimkou Ficovho Smeru sú mladšie ako desať rokov.

3. Proces vznikania, rastu, úpadku a zániku strán zrejme bude pokračovať i po volbách. Strana Sieť Radoslava Procházku, ktorý pred dvomi rokmi získal 20 percent voličských hlasov v prvom kole prezidentských volieb, sa ešte pred pár mesiacmi javila ako líder pravice, ale teraz ledva prekročila potrebnú päťpercentnú hranicu. Vzápätí po jej vstupe do Ficovej vlády z nej odišli okamžite niekoľkí poslanci a strana nebude mať v parlamente poslanecký klub.

4. Volby znamenali výrazný nárast „politickej nekorektnosti“. Už pred volbami robili antiimigračnú politiku parlamentné strany Smer Roberta Fica a liberálna Sloboda a solidarita (SaS). Po volbách pribudli antiimigračné strany SNS, „Sme rodina“ a Ľudová strana – Naše Slovensko (ĽSNS). Za „politicky korektné“ možno považovať v podstate iba slovensko-maďarskú stranu Most-Híd a Sieť. Na „politickú nekorektnosť“ sme sa už mnohí roky tešili, ale dostavila sa aj v nevítaných formách. Predseda strany „Sme rodina“ Boris Kollár vysvetľuje, prečo ho je na fotkách z dovolenky vidno so známymi mafiánmi, na kandidátke ĽSNS sa dostali do parlamentu aj výslovné extrémistické postavy, majúce

problém so zákonom. SNS, kedysi pre médiá hlavného prúdu fašizoidná strana, vyznieva dnes v tých istých médiách v porovnaní s ĽSNS takmer ako štandardná pravicová strana. Zhrubol aj jazyk politikov.

5. Vláda poskomunistického Smeru, SNS, Mostu-Híd a Sieťe by pred pár týždňami vyznievala absurdne. Preto, lebo sa v nej stretávajú nacionalistická SNS so stranou Most-Híd vedenou Maďarom Béloom Bugárom. Aj preto, lebo všetky tri menšie strany boli nezmieriteľnými kritikmi premiéra Fica. Je to však dnes jediná možná vláda, ak vypustíme variant úradníckej vlády a predčasných volieb.

6. Z parlamentu odišla kresťanská demokracia. SDKÚ zaniká definitívne a KDH, z ktorého vzišla aj liberálna SDKÚ, čaká boj o prežitie. Zanikli i dve herézy v KDH. Prvá spočívala v presvedčení, že zlatý vek príde naveky s liberalizovaním kresťanskej demokracie. To ukázal osud SDKÚ. Druhá spočívala vo viere, že aj pri nečinnosti a chybách značka KDH vždy zabezpečí aspoň osem percent.

7. O štyri roky bude slovenská scéna opäť vyzeráť úplne inak. Ako, to nevieme.

*Doc. RNDr. Vladimír Palko, CSc.
bývalý ministr vnútra SR, člen KDH*

fanství, spolu s jeho předchůdci, může udržet pohromadě jak rovnost pohlaví, tak dobro, které představují rozdíly mezi pohlavími, zejména odlišnost žen. Díky tomu byly velmi zřejmé v rané Církvi, do níž vstupovalo nesmírně mnoho žen mimo jiné kvůli tomu, že Církev odmítala sňatky dětí, dvojí (morální) standardy, potraty a zabíjení novorozenců, zejména dívek (viz Rodney Stark, *The Rise of Christianity*, Princeton University Press, 1996). Ale důvodem, proč Církev ženy tak přitahovala, nebyla jen dobrá vůle. Důvody je třeba hledat až v přirozenosti samotného

Boha, který se zjevil. Hans Urs von Balthasar vysvětluje: „V dogmatu o nejsvětější Trojici si musí být Osoby rovny v důstojnosti, aby byl zajištěn rozdíl, který činí trojjediného Boha pravou láskou; podobně Církev zdůrazňuje rovnou důstojnost muže a ženy, aby krajní rozdílnost jejich poslání mohla zaručit duchovní a tělesnou plodnost lidské přirozenosti.“

Místo abychom tedy cítili rozpaky ohledně křesťanství – zejména v katolické církvi –, protože nekapitulovalo před představami naší kultury o rovnosti, můžeme si povšimnout, jak je jedinečné, po-

kud jde o rovnost a rozdíly, takže je „snad poslední baštou lidstva, která skutečně uznává rozdíly mezi pohlavími“ (ibid.). Měli bychom navíc zvážit možnost, že hluboce zakořeněný odpor Církve vůči jakémukoli zužování protikladů má cosi společného se střžením toho, co si nejvíce přejeme. Je nám tak totiž nabízen Ten, v jehož přítomnosti muži a ženy mohou zakoušet a žít to, po čem opravdu touží.

*Margaret Harper McCarthyová
L'Osservatore Romano 22/2015
Přeložil Pavel Štíčka
(Mezititulky redakce)*

Letem světem

Aleluja! Aleluja! Není třeba více slov. V plnosti naší víry vidíme obcerstveným zrakem křesťanů, za které bylo přineseno výkupné. **Z lásky, která nemá hranice, která šla až do krajnosti.** Musíme se jí učit i my, bez přestání.

Před několika lety řekl papež Benedikt XVI., že katolická víra je otevřená všemu velkému, pravdivému a čistému v kultuře, ale tato otevřenost neznamená naivitu. **Evangelizace neznámá přizpůsobení vládnoucí kultuře.** „Věra byla vůči kultuře vždycky kritická, a to si dnes žádá odvahu,“ řekl. Kardinál shrnul dějiny inkulturace evangelia a řekl, že křesťanství „bylo vždycky ohroženo protikřesťanskými elementy“: **dnešní kultura se „stále více distancuje od křesťanství“.** „To dokazují útoky na lidský život, na rodinu založenou na manželství, subjektivizace víry, sekularizace veřejného mínění a fragmentarizace a relativizace etiky.“ Evangelium podle jeho slov „nikdy není jen intelektuální komunikací, ale je to vitální proces, očistění a proměna naší existence.“

Knížka, kterou byste neměli přehlédnout (a kterou jsme také v minulém čísle RCM inzerovali) od Vladimíra Palka s názvem *Lvi přicházejí*, byla poté, co vyšla také v německém překladu, oceněna Benediktem XVI. Kniha je asi vhodnější

do postní doby, protože přináší opravdu katastrofický popis nástupu ideologie, která má v programu zničení civilizace, odstranění Boha, absolutní likvidaci hodnot, na kterých západní civilizace vyrostla do podoby, kterou si – bohužel – necháváme snadno vzít. Ale i tady je na místě říci znovu: Aleluja! **A spolu s pražským arcibiskupem kardinálem Dominikem Du-**

Koláž: mimi

kou bránit na prvním místě rodinu. Kardinál Duka v dopolední homilii na Zelený čtvrtek při Misse chrismatis vyzval spolubratry v kněžské službě, aby nás, laiky, vedli co nejdále od malomyslnosti. Abychom se nebáli. Abychom se nevzdávali. A abychom si uvědomili ty velké poklady, které máme skrze Ježíše Krista, Trojediného Boha i Církev. Je možné, že tato slova čtete tak nějak automaticky, však se to asi docela často takto říká či píše. Ale

prosím – vraťte se ještě jednou k začátku toho třetího *aleluja* zde a zkuste to znovu správně uchopit, tentokrát srdcem.

Všude je teď plno Andreje Babiše. Nás teď ale bude zajímat ten známý fakt, že ovládá více než polovinu byznysu skrze reprodukční kliniky a inkasuje z nich víc než jednu a půl miliardu korun ročně. Jeho vládní kolegyně, **ministřyně práce a sociálních věcí Michaela Marksová Tomínová přichází s návrhem zákona, který má umožnit umělé oplození mimo pár, tj. jen samotným ženám.** Dnešní praxe je taková, že umělé oplození je vázáno tím, že do procesu vstupují muž a žena, budoucí rodiče. Záměrem ministřyně je odstranit tuto povinnost a podpořit tak v podstatě vznik celých nových generací matek-samoživitelek a dětí bez otců. A ještě k tomu plánovaně. **„Bude to bizarní střet.** Na jedné straně levicový liberalismus ve spolupráci s tvrdým pragmatickým byznysem, na straně druhé křesťanský konzervatismus. Ale díky za to. **Skrze spermabanku by se mohla do hodnotově indiferentního Česka na chvíli vrátit skutečná politika,** která nejenže provokuje společnost k hledání odpovědí na složité a důležité otázky, ale také odhaluje, jaké hodnoty nebo ‚hodnoty‘ jednotliví aktéři hájí,“ napsal k této věci v komentáři pro *HN* Petr Honzejek.

-zd-

3. 4. **Ne** 2. neděle velikonoční (neděle Božího milosrdenství)
Sk 5,12–16, Žl 118, Zj 1,9–11a.12–13.17–19, Jan 20,19–31
4. 4. **Po** Slavnost Zvěstování Páně
Iz 7,10–14, Žl 40, Žid 10,4–10, Lk 1,26–38
5. 4. **Út** sv. Vincenc Ferrerský, kněz
Sk 4,32–37, Žl 93, Jan 3,7b–15
6. 4. **St** sv. Notger, mnich OSB
Sk 5,17–26, Žl 34, Jan 3,16–21
7. 4. **Čt** sv. Jan Křtitel de la Salle, kněz
Sk 5,27–33, Žl 34, Jan 3,31–36
8. 4. **Pá** sv. Albert, biskup a mučedník
Sk 5,34–42, Žl 27, Jan 6,1–15
9. 4. **So** sv. Marie Kleofášova, matka apoštolů a příbuzná Svaté Rodiny
Sk 6,1–7, Žl 33, Jan 6,16–21

10. 4. **Ne** 3. neděle velikonoční
Sk 5,27b–32.40b–41, Žl 30, Zj 5,11–14, Jan 21,1–19
11. 4. **Po** Památka sv. Stanislava, biskupa a mučedníka
Sk 6,8–15, Žl 119, Jan 6,22–29
12. 4. **Út** sv. Julius, papež
Sk 7,51–8,1a, Žl 31, Jan 6,30–35
13. 4. **St** sv. Martin I., papež a mučedník
Sk 8,1b–8, Žl 66, Jan 6,35–40
14. 4. **Čt** sv. Lambert, biskup
Sk 8,26–40, Žl 66, Jan 6,44–51
15. 4. **Pá** sv. Anastázie, mučednice
Sk 9,1–20, Žl 117, Jan 6,52–59
16. 4. **So** sv. Bernadetta Soubirousová, vizionářka, řeholnice
Sk 9,31–42, Žl 116, Jan 6,60–69

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D., fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.